

СЕКЦІЯ 9.

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

Бендера Олена Вікторівна

студентка 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗНАЧЕННЯ МЕДІАЦІЇ У ДІЯЛЬНОСТІ НОТАРІУСА

Слово медіація походить від латинського «medius» – займати середину між двома точками зору або сторонами, пропонувати середній шлях, триматися нейтрально, незалежно [1].

Медіація (посередництво) як найдавніший засіб вирішення проблемних ситуацій забезпечує ефективне розв'язання багатьох конфліктів; вона дозволяє сторонам шляхом переговорів, у неюрідичний спосіб, лише за участю медіатора досягти збалансування суперечливих інтересів [2].

Медіатором (посередником), у даному випадку, виступає нейтральна незалежна сторона, яка допомагає вирішити конфлікт, сприяючи досягненню компромісного рішення між конфліктуючими сторонами. Роль медіатора є значною, адже він надає змогу сторонам глибше зрозуміти позиції та інтереси один одного, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми, надаючи можливість сторонам владнати спір без звернення до суду.

Законодавство України передбачає можливість осіб, між якими виник спір, врегулювати його у позасудовому порядку шляхом проведення переговорів. Такі дії допомагають сторонам вирішити питання на більш вигідних умовах для кожного із них та зменшити навантаження на національну судову систему, а також даний варіант вирішення спору є більш економічний для сторін, оскільки не потрібно сплачувати судовий збір, але при цьому участь медіатора оплачується сторонами у рівних частинах та здійснюється економія часу. З цією метою альтернативою вирішення цивільно-правових, спадкових, сімейних та господарських конфліктів і спорів стає нотаріус.

У зв'язку з розвитком цивільно-правових та підприємницьких відносин на міжнародному рівні, питання медіації знайшло своє відображення у міжнародних актах. Так, на 35-й сесії Комісії ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ) було прийнято спеціальні

закони, спрямовані на розвиток медіації. Європейська директива щодо медіації від ЄС заохочує використання медіації у якості врегулювання суперечок у цивільних і господарських справах. Крім того, ЮНСІТРАЛ підготувала типовий закон про міжнародні процедури примирення і державам-учасникам взяти його за основу при розробці національного законодавства з процедур примирення [3].

Також п.13 Директиви 2008/52/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 21.05.2008 р. про деякі аспекти медіації у цивільних і комерційних спорах передбачає, що сторони самі відповідальні за процес медіації і можуть організувати та припинити його будь-коли. При цьому допускається встановлення судом часових меж медіації згідно з національним законодавством. А також суди можуть звернути увагу сторін на можливість медіації, якщо це доцільно [4].

Роль у медіації нотаріуса підтверджується і рішенням XXIII Конгресу Міжнародного союзу латинського нотаріату, у якому зазначається, що нотаріус в силу своїх професійних обов'язків повинен зводити зазвичай різні погляди та інтереси сторін до спільного знаменника, найбільш серед представників інших юридичних професій покликаний виступати у ролі медіатора [5].

На національному рівні лише впроваджується такий альтернативний спосіб вирішення спорів, як медіація. Тому необхідно розробити нормативно-правові акти в яких буде визначено місце інституту нотаріату у здійсненні медіаційних процедур та обов'язковість рішень як їх результат.

В даний час в Україні Міністерство юстиції України розробило проект Закону «Про медіацію», який пропонує визначити основні засади проведення медіації, встановити вимоги до медіатора, визначити коло їх прав та обов'язків, визначити порядок оплати праці та інше. Проте залишається досить багато питань не регульованих даним проектом Закону.

Варто зазначити, що у проекті Закону «Про медіацію» між медіацією та примиренням поставлено знак рівності. Але у науковій літературі розрізняють медіацію та примирення, оскільки вони є різними поняттями. Примирення подібне до посередництва, але в процесі розв'язання спору нейтральна особа діє як посередник між сторонами, які ніколи не «зустрічаються», а посередник має виявити ініціативу щодо компромісів і альтернативних рішень [6].

Отже, такий альтернативний спосіб вирішення конфліктів, як медіація є необхідний для запровадження його у національне законодавство та введення у практику, адже медіатор надає змогу сторонам глибше зрозуміти позиції та інтереси один одного, шукає ефективні шляхи вирішення проблеми, надаючи можливість сторонам владнати спір без звернення до суду, за рахунок чого буде зменшено навантаження на національну судову систему, а також це є вигідним для сторін враховуючи економію часу та власних коштів, які будуть

витрачені на вирішення спору в судовому порядку, виникає можливість зберегти гарні відносини між сторонами, адже спір буде вирішено на більш вигідних умовах для кожного із них. Тому, вважаю за необхідне внести доповнення до Закону України «Про нотаріат» та проекту Закону «Про медіацію», завдяки чому буде визначено місце інституту нотаріату у здійсненні медіаційних процедур та визначено більш точно повноваження нотаріуса у здійсненні даної діяльності.

Список використаних джерел

1. Медіація в нотаріальній практиці (Альтернативные способы разрешения конфликтов) // [Електронний ресурс]. – Режим до: <http://books.google.com.ua/books?id=C4cINprT3nYC&pg=PR3&lpg=PR3&dq>
2. Конфліктологія : навч. посіб. / Л. М. Герасіна, М. П. Требін, В. Д. Воднік та ін. – Х. : Право, 2012. – С. 119.
3. Руководство по применению Типового закона Комиссии ООН по праву международной торговли (ЮНСИТРАЛ) о международной коммерческой согласительной процедуре [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.uncitral.org/pdf/russian/texts/arbitration/ml-conc/03-90955_Ebook.pdf
4. Директива 2008/52/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 21.05.2008 р. про деякі аспекти медіації у цивільних і комерційних спорах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_a95
5. Пропозиції щодо розвитку медіації у нотаріальній практиці нотаріусів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mirn.com.ua/publikaciyi/1-publikaciyi/29-2010-11-29-09-46-49>
6. Нелін О. Медіація як один із альтернативних способів вирішення нотаріальних конфліктів / О. Нелін // *Юридична Україна*. – 2013. – № 8. – С. 4-7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uykr_2013_8_3

Ключові слова: медіація, медіатор, інститут нотаріату, нотаріус, альтернативних.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Орзіх Ю. Г.

Болдирєва Каріна Юріївна

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного Університету «Одеська юридична академія»

ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ

На даному етапі становлення суспільства відшкодування завданої моральної шкоди посідає неабияке місце. Проблема полягає в тому, що відшкодування відбувається по-різному, а саме: шляхом повного забезпечення існування моральної шкоди; шляхом часткового